Dosarul nr. 21r-226/24 Judecătoria Chișinău, (sediul Ciocana)
1-22062830-02-21r-24012024 Judecător : Gorceac Alina

D E C I Z I E

04 septembrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Centru, în componenţă:
Președintele ședinței de judecată, judecător Cecan Silvia
Judecătorii Budeci Vitalie şi Băbălău Denis

a judecat, în lipsa participanților la proces, în ordine de recurs, recursul avocatului Ghidirim Irina în interesele condamnatului Badan ***** declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana nr.21ji-2383/2023 din 07 noiembrie 2023, privind plângerea condamnatului Badan ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 05.05.2022 – 07.11.2023;
Instanța de recurs: 24.01.2024 – 04.09.2025.
Procedura de citare a părților a fost legal executată.

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar şi a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal, -

A C O N S T A T A T:

1. Condamnatul Badan *****, a înaintat o plângere împotriva administrației instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cu reducerea pedepsei (cauza nr.21ji-2383/23).
2. La data de 19.06.2023 condamnatul Badan *****, a mai înaintat o plângere împotriva administrației instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cu reducerea pedepsei (cauza nr.21ji-1677/23).
3. Prin încheierea protocolară din 06.10.2023 s-a dispus conexarea cauzelor și examinarea acestora într-o singură procedură.

4. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana nr. 21ji-2383/2023 din 07 noiembrie 2023, s-a admis plângerea condamnatului Badan ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Badan *****, a.n. *****, a fost deţinut în perioada 22.01.2021-06.09.2022, în Penitenciarul nr. 13 – Chişinău și Penitenciarul 17 ***** în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale. S-a redus pedeapsa condamnatului Badan *****, a.n. *****, pentru perioada totală de 592 zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13 – Chişinău și Penitenciarul 17 ***** cu calcularea a 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie, cu 118 (una sută optsprezece) zile. În privinţa perioadei rămase de 2 (două) zile, cu titlu de despăgubire, s-a acordat condamnatului Badan *****, suma de bani în mărime de 100 (una sută) lei, şi anume o unitate convenţională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al R.M. Încheierea instanţei judecătoreşti privind încasarea mijloacelor băneşti urmînd a fi executată în condiţiile Codului de executare.

5. Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, avocatul Ghidirim Irina în interesele condamnatului Badan ***** a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea parțială a încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 07 noiembrie 2023 și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care să fie dispusă constatarea condițiilor de detenție care afecteaza drepturile condamnatului garantate de art.3 din Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, in conformitate cu art.473/4 alin.(4) CPP, să fie redusă pedeapsa condamnatului cu calcularea a 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.

6. În susținerea poziției sale, reiterând că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău și Penitenciarul nr.17 - ***** au depășit semnificativ nivelul de suferință inerent detenției, prin faptul deținerii în celule unde nu se respectă norma spațiului locativ, celule populate cu diferite insecte, acordarea asistenței medicale insuficiente, condiții care sunt contrare prevederilor art.3 CEDO. Condamnatul s-a deținut în condiții inumane o perioadă continuă, în penitenciarele enumerate. În ambele penitenciare condițiile s-au manifestat în special în celule arhipline şi antisanitare, mucegai, lipsa ventilației, limitarea luminii, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, alimentație proastă.

7. Susține că decizia primei instanțe nu este echitabilă în partea aplicării mecanismului compensatoriu pentru condițiile inumane de doar 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, care nu reflectă adecvat gravitatea condițiilor inumane din penitenciar. Conform Codului de procedura penala al RM în vigoare la momentul depunerii plângerii de către condamnat, solicităm o evaluare mai detaliată și echitabilă a circumstanțelor pentru a asigura o compensare proporțională la suferința experimentată de către condamnat care va fi echitabilă cu aplicarea reducerii de 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție.

8. Solicită reevaluarea aplicării mecanismului compensatoriu în concordanță cu principiile drepturilor fundamentale ale individului în detenție, ajustarea mecanismului compensatoriu în favoarea condamnatului, reflectînd în mod corespunzător condițiile inumane din penitenciarele nr.13 şi nr.17, conform normelor juridice în vigoare la momentul depunerii plîngerii, dar şi a standardelor internationale.

9. Consideră că instanța a dat o apreciere insuficientă dificultăților cu care s-a confruntat condamnatul pe perioada detenției, în care s-a atins pragul de severitate a suferințelor suportate de condamnatul Badan llie, reținut în condiții inumane și degradante contrar art.3 CEDO.

10. La fel consideră că recompensa instituită de instanța de fond este neproporțională circumstanțelor relatate mai sus și suferințelor suportate de condamnat, aplicarea de către instanță a mecanismului compensator de 2 zile închisoare pentru 10 zile detenție, nu este echitabilă.

11. Conform art.447 alin. (1)-(3) din Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.*

12. Administrația penitenciară, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursurilor și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe, completări la cererile de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată.

13. Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursurilor și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art.319 din Codul de procedură penală privind citarea participanților la proces, instanța conform art.447 alin.(1) din Codul de procedură penală a dispus examinarea cauzei fără prezența părților la proces.

14. *Analizând şi apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale şi prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursul declarat este nefondat şi pasibil de a fi respins, din următoarele considerente.*

15. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

16. Potrivit art. 448 alin.(1) din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

17. În conformitate art.449 din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1)* ***respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat;*** *b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil; 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei*

de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; d) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.

18. Conform art.469 alin. (1) din Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunităţii sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 9[1]) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei şi stingerea antecedentelor penale; 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinţei în cazul existenţei altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.101 din Codul penal); 13[1]) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.96[1] din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10[1] din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripţie ale executării sentinţei de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităţilor care apar la punerea în executare a pedepselor;* ***17[1]) constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor;*** *17[2]) anularea condamnării în baza acordului de cooperare ca urmare a neexecutării condiţiilor stabilite în acordul de cooperare, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei stabilite; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării*

pedepselor de către condamnaţi.

19. Cu titlu de principiu, cu referire la norma de procedura aplicabilă speței, instanța de recurs reține că, potrivit art.3 din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească. *Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispoziţiile ei, în perioada de tranziţie la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acţiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă*.

20. Totodată, reieșind din faptul că, normele juridice care reglementează mecanismul compensatoriu privind condițiile de detenție, sunt sistematizate legislativ în norme procedural penale, acestea prin efectul de compensație *au un caracter material*, condiții în care potrivit art. 10 din Codul penal, care reglementează efectul retroactiv al legii penale, urmează a fi supuse examinării prin aplicarea dispozițiilor în vigoare *la momentul înaintării plângerii condamnatului*.

21. Verificând legalitatea și temeinicia încheierii primei instanțe, Colegiul penal conchide că, judecătorul fondului întemeiat și justificat a admis plângerea condamnatului Badan ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condițiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

22. Totodată, reieșind din materialele dosarului în coraport cu raportul instituției penitenciare, Colegiul penal constată că, prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul *****, din 20.05.2021, Badan *****, a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 188 alin. (2) lit.b), e) și f) CP RM, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și 6 luni. În termenul executării pedepsei numite lui Badan *****, a fost inclusă perioada aflării sale în arest preventiv, începând cu 21.10.2021 până la 20.05.2021.

23. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 09.07.2021, Badan ***** a fost declarat vinovat în săvîrşirea infracţiunilor prevăzute de art. 192/1 al.2) lit. a), 186 al.2) lit. b), c), d), 186 al. 2) lit. b), c), d), 192/1 al. 2) lit. a), 186 al. 2) lit. b), c), d), 186 al. 2) lit. b), d), 186 al. 2) lit. b), d), 186 al. 2) lit. b), c), d), 186 al. 2) lit. b), c), d) Cod penal, stabilindu-i acestuia pedeapsă prin prisma art. 84 alin. (1) Cod penal, de 4 ani închisoare cu executarea pedepsei în centru de detenției pentru tineri și minori.

24. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 19.04.2022 s-a casat parțial, în latura penală, sentința Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 09.07.2021, s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță și anume: Badan ***** a fost recunoscut vinovat în baza art. 192/1 al.2) lit. a), 186 al.2) lit. b), c), d), 186 al. 2) lit. b), c), d), 192/1 al. 2) lit. a), 186 al. 2) lit. b), c), d), 186 al. 2) lit. b), d), 186 al. 2) lit. b), d), 186 al. 2) lit. b), c), d), 186 al. 2) lit. b), c), d) Cod penal, și i s-a stabilit pedeapsa definitivă cu aplicarea prevederilor art.84 alin.(1) Cod penal, de 3 (trei) ani și 10 (zece) luni închisoare, cu executarea pedepsei în Centru de detenție pentru minori și tineri.

25. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 30.06.2023, în temeiul art. 84 alin. (1), (4) CP RM, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin sentința

Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 09.07.2021, modificată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19.04.2022 și sentința Judecătoriei Orhei (sediul *****) din 20.05.2021, definitiv i s-a stabilit pedeapsa de 5 (cinci) ani privațiune de libertate, cu executarea pedepsei în Centru de detenție pentru minori și tineri.

26. Potrivit Raportului prezentat, Badan *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în perioadă: 22.01.2021-05.03.2021, în Penitenciarul 17 ***** în perioada 05.03.2021-06.09.2022.

27. Colegiul penal reține că, condamnatul Badan lie solicită constatarea aflării sale Iîn detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru perioada care a fost deținut în în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul 17 *****.

28. Conform art. 473[2] din Codul de procedură penală, *plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.*

29. Conform art. 473[4] din Codul de procedură penală, *la evaluarea condițiilor de detenție, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale*

raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum şi de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţiile contestate. În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), preveniţii sînt despăgubiţi în conformitate cu art. 385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă. Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei sau al detenţiei preventive, instanţa de judecată dispune respingerea plângerii. Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 10 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare.

30. Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția judecătorului de instrucție prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul penal apreciază concluzia instanței de fond ca fiind una corectă.

31. După cum s-a stabilit supra, condamnatul Badan *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în perioadă: 22.01.2021-05.03.2021, în Penitenciarul 17 ***** în perioada 05.03.2021-06.09.2022. Prin urmare, Colegiul penal atestă că, prin plângerea din speță, condamnatul Badan ***** a contestat perioadele de detenție în condiții inumane în calitate de prevenit și de condamnat, iar prima instanță întemeiat a admis solicitarea condamnatului privind condițiile de detenție precare, constatând că, cererea întrunește condițiile prevăzute de art. 473[2] – 473[4] din Codul de procedură penală.

32. Colegiul penal ține să menționeze că, CtEDO a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele

inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (*cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 4727; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 20472, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62*). La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei (*cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63*). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (*cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94*). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (*Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80*).

33. CtEDO a mai constatat că, anumite condiții de trai ale deținuților constituie tratamente inumane și/sau degradante, și anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deținut trebuie să aibă un spațiu de cel puțin 4 m^2 (*cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80*); celulele nedotate (*cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46*), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (*cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53*), puțin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităților de recreare; lipsa hranei (*cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44*); lipsa unei asistențe medicale corespunzătoare (*cauza Holomiov v. RM, 07.11.2006, § 120-121*).

34. Instanța de recurs reține, că instanța de fond just s-a expus asupra solicitărilor condamnatului Badan ***** ce vizează condițiile inumane și degradante, contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, de detenție pe parcursul executării pedepsei.

35. Mai mult ca atât, instanța de recurs scoate în evidență posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea condamnatului sunt justificate.

36. Subsecvent, condamnatul a contestat încheierea judecătorului de instrucție în partea aplicării unui mecanism compensatoriu eronat, considerând că reducerea dispusă de instanța de fond este una necorespunzătoare.

37. Aici, Colegiul penal, constată deținerea lui Badan ***** în condiții inumane și degradante, pe o durată de 592 zile, pentru care Badan ***** s-a deținut în cadrul

Penitenciarului nr: 13 Chișinău și Penitenciarul nr. 17 *****.

38. Prin urmare conform art. 473/4 CPP, în cazul constatării deținerii în condiţii contrare art. 3 CEDO a persoanei, preveniţii sînt despăgubiţi în conformitate cu art.385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă.”.

39. La caz condamnatul Badan *****, a fost deţinut în perioada 22.01.2021-06.09.2022, o perioada totală de 592 zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul 17 ***** cu calcularea a 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie, cu 118 (una sută optsprezece) zile.

40. Totodată având în vedere dispozițiile art.473/4 alin. (5) Cod de procedură penală, pentru perioada rămasă 2 (două) zile, colegiul penal atestă întemeiată dispoziția instanței de fond privind acordarea condamnatului Badan *****, sumei de bani în mărime de 100 (una sută) lei, şi anume o unitate convenţională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al R.M

41. Subsecvent, Colegiul penal reține că, reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, iar argumentele invocate în cererea de recurs precum că, calculul este unul incorect, urmează a fi respinse, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și Penitenciarul 17 *****, au depăşit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat, respectiv instanța făcând calculul necesar și legal.

42. Așadar, contrar alegațiilor recurentului, Colegiul penal menționează că la examinarea plângerii condamnatului Badan ***** privind constatarea detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 ale Convenției pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, instanța de fond nu a comis careva erori, or, încheierea contestată este una justificată și motivată.

43. Nu în ultimul rând, Completul de judecată consideră necesar de a preciza că, la data de 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban si alţii c. Moldovei, Bulgacov si alţii c. Moldovei, Cobîlceanu si alţii c. Moldovei, Filat si alţii c. Moldovei, Condreanu si alţii c. Moldovei, Grigoras si alţii c. Moldovei şi Talambuţa si alţii c. Moldovei*, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

44. Din considerentele enunțate, instanța de recurs constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

45. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția

dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

46. În prezența circumstanțelor sus-enunțate, instanța de recurs statuează asupra temeiniciei încheierii judecătorului primei instanțe, considerente pentru care, recursul avocatului Ghidirim Irina în interesele condamnatului Badan *****, urmează a fi respins ca nefondat.

47. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E :

Respinge ca nefondat recursul avocatului Ghidirim Irina în interesele condamnatului Badan ***** declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana nr.21ji-2383/2023 din 07 noiembrie 2023și se menține această încheiere fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Cecan Silvia

Judecător Budeci Vitalie

Judecător Băbălău Denis